

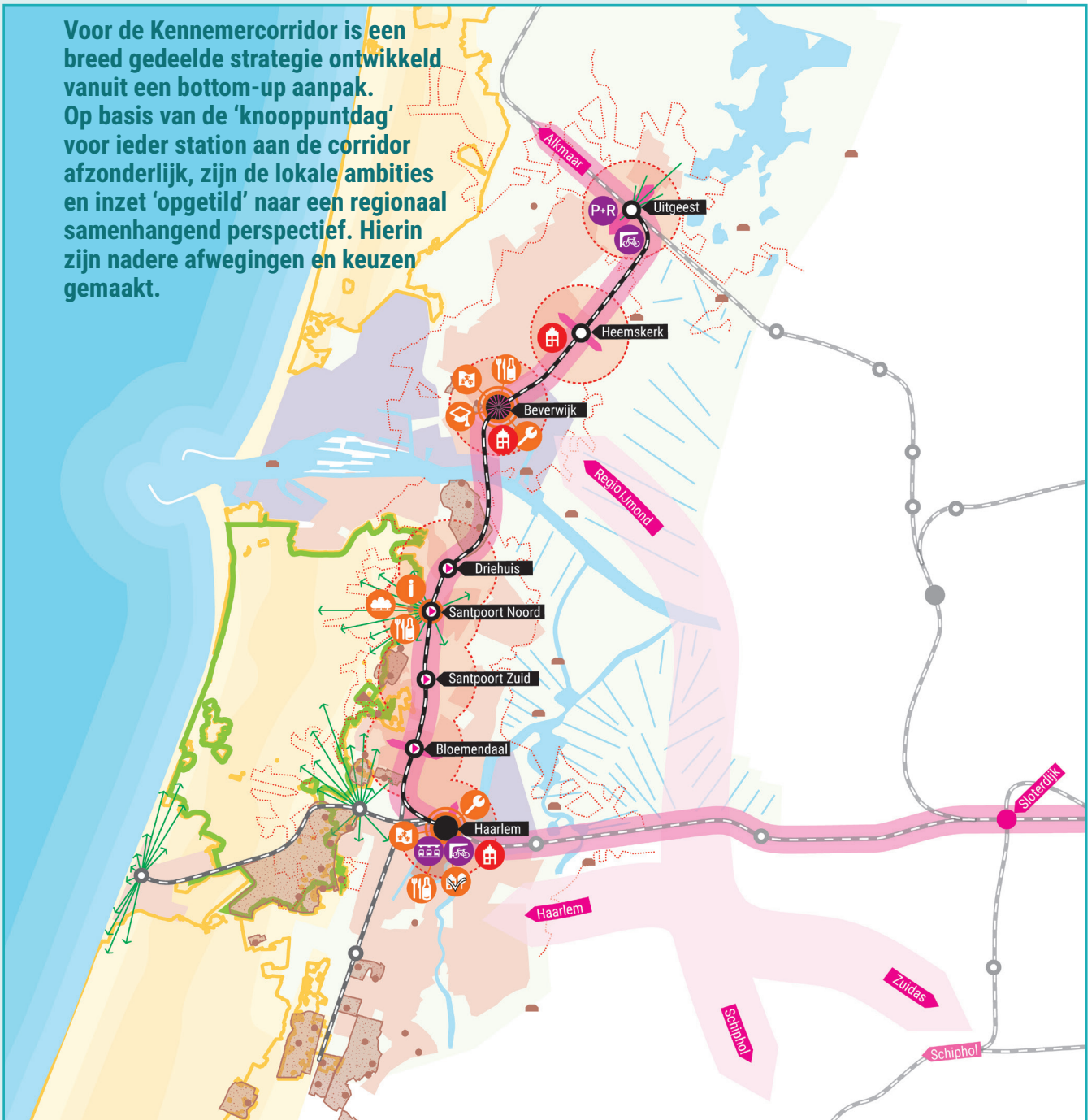
INSTRUMENT VOOR REGIONALE ALLIANTIEVORMING

CORRI DORDI ALOOG

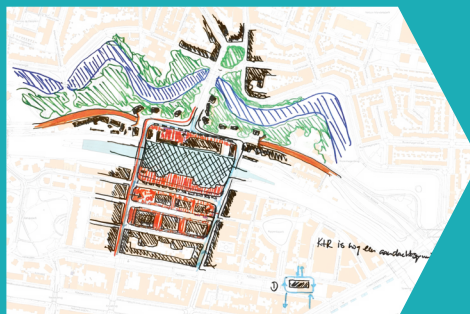
ORGANISEREN VAN PRODUCTIEVE
SAMENWERKING TUSSEN OVERHEID,
MARKT EN MAATSCHAPPIJ
OP REGIONAAL NIVEAU

REGIONALE STRATEGIE

Voor de Kennemercorridor is een breed gedeelde strategie ontwikkeld vanuit een bottom-up aanpak. Op basis van de 'knooppuntstag' voor ieder station aan de corridor afzonderlijk, zijn de lokale ambities en inzet 'opgetild' naar een regionaal samenhangend perspectief. Hierin zijn nadere afwegingen en keuzen gemaakt.

Regionale strategie knooppunten in Kennemercorridor

Inspiratie en handreiking

Samenwerken aan de ontwikkeling van OV-knooppunten

Een gedeelde strategie voor corridors

Rond verschillende railcorridors groeit de behoefte om met een breed samenspel van partijen tot een gezamenlijke strategie te komen voor de corridor, zowel in termen van mobiliteit (infrastructuur, dienstregeling, ketenmobiliteit e.d.), ruimtelijke ontwikkeling (identiteit, functiemenging, transformatie e.d.) en duurzaamheid (energie, klimaat, gezondheid e.d.). De wisselwerking hiertussen, en daarmee de samenwerking tussen partijen met verschillen in kennis, bevoegdheden en competenties op de terreinen van mobiliteit, ruimte, wonen en steeds vaker ook duurzaamheid, staan in zo'n corridor centraal.

Corridordialoog als instrument

De provincie Noord-Holland wil die regionale samenhang tussen opgaven op het gebied van mobiliteit, stedelijke ontwikkeling en duurzaamheid verbeteren door in samenwerking met stakeholders per corridor een gebiedsstrategie te ontwikkelen. De provincie Noord-Holland biedt hiervoor het instrument 'corridordialoog' aan. Deze corridordialoog is als pilot uitgevoerd voor de Kennemerlijn Haarlem-Uitgeest, en is van betekenis voor alle betrokken partijen.

Het instrument 'Corridordialoog' biedt een gestructureerde werkwijze voor gemeenten langs een railcorridor om samen te werken aan de ontwikkeling van OV-knooppunten, de regionale samenhang en wederzijdse afstemming op het niveau van railcorridors.

Op regionaal niveau van de railcorridor kan de wederzijdse afstemming tussen OV-mobiliteit, stedelijke ontwikkeling en duurzaamheid worden georganiseerd.

Gericht samenwerken aan OV-knooppunten

De provincie wil gemeenten inspireren en uitdagen om te werken aan hun stationsgebied vanuit een regionaal perspectief. Gericht op ruimtelijke ontwikkeling, gebiedstransformatie, mobiliteit en ook nieuwe opgaven als klimaat en gezondheid. Hierdoor ontstaat meer synergie en onderscheidende OV-knooppunten.

Deze brochure biedt én een toelichting op het instrument 'Corridordialoog' en levert ook handreikingen op basis van de opgedane ervaringen bij de pilot Kennemerlijn. Met dank aan alle betrokkenen bij deze pilot.

BREDE DIALOOG

Basis voor de corridordialoog is het organiseren van een Brede Dialoog met alle belanghebbende partijen - publiek, privaat en maatschappelijk. Van rijk tot lokale bedrijven, van bewoners tot internationale investeerders. De Brede Dialoog helpt om elkaar te leren kennen, om urgente kwesties en kansen samen te delen.

Wethouders pitchten de maatregelen voor hun stationsgebieden en bespreken ideeën van stakeholders

Wethouder Frowijn licht de maatregelen toe over stationsgebied Heemskerk

Wat is het?

Corridordialoog: instrument voor samenwerking

Kern: activerende brede dialoog

In de kern is de corridordialoog een interactief en mobiliserend gesprek op regionaal niveau, met een brede samenstelling van partijen: naast de betrokken overheden (alle gemeenten langs de corridor, provincie, mogelijk vervoerregio), uiteraard ook NS en ProRail (en mogelijk andere vervoerders), maar ook het (inter)regionale bedrijfsleven, natuurorganisaties, recreatieve en culturele voorzieningen, grote onderwijs- en zorginstellingen, regionale voorzieningen en publiekstrekkingen en andere relevante private en particuliere partijen. Triple Helix vormt hiervoor de grondslag - een model voor samenwerking tussen meerdere partijen, waarbij een synergie-effect ontstaat.

Doel: kansrijke samenwerkingen

Het doel van de corridordialoog is het verkennen van kansrijke, reële samenwerking(en) tussen publieke, private en particuliere partijen op basis van een gezamenlijke strategie op corridorniveau. Naast het in kaart brengen van de opgaven en doelen zal de dialoog gericht zijn op concrete initiatieven om tot een betere afstemming van ruimtelijke en mobiliteitsvraagstukken te komen. En uiteindelijk te komen tot de ontwikkeling van het knooppunt.

Het beoogde resultaat is tweeledig:

1. Op niveau van een corridor: regionale strategie

De corridordialoog leidt tot een breed gedeelde strategie voor de ontwikkeling van knooppunten op regionaal niveau. Dit wordt vertaald in een gezamenlijke intentieverklaring en een actieprogramma

van maatregelen. Het actieprogramma bestaat uit concrete, pragmatische initiatieven die vorm en inhoud geven aan een coöperatieve samenwerking tussen de betrokken partijen.

2. Op niveau van een stationsgebied: ontwikkelingsperspectief

Vanuit een regionaal perspectief leidt de corridordialoog tot gedeelde perceptie van de kwesties en kansen van een stationsgebied. De dialoog over regionale samenhang leidt tot een scherpe identiteit en nieuwe perspectieven voor de ontwikkeling van de afzonderlijke stationsgebieden: waar ligt de eigen kracht?

Hoe werkt het?

Nieuwe allianties smeden met de corridordialoog

De corridordialoog is een instrument om de vorming van allianties tussen publieke, private en maatschappelijke partijen vorm en inhoud te geven, gericht op het duurzaam ontwikkelen van OV-knooppunten. De provincie wil graag het instrument corridordialoog inzetten, waarin die samenwerking centraal staat en in de praktijk wordt verkend en georganiseerd. Dit leidt zo mogelijk tot regionale allianties op corridorniveau.

Met de corridordialoog zorgt de provincie voor een stimulerende procesaanpak voor de dialoog op corridorniveau, waarin alle belanghebbende partijen rond OV-knooppunten aan een railcorridor worden samengebracht. In alle openheid wordt samen de dialoog gevoerd over de urgente kwesties, opgaven en vooral over kansrijke oplossingsrichtingen, en die te vertalen in een gedeelde ontwikkelstrategie.

De werkwijze voor een corridordialoog is pragmatisch en resultaatgericht. In de basis bestaat de corridordialoog uit twee separate bijeenkomsten, waarin de dialoog tussen alle relevante partijen wordt gevoerd. De corridordialoog kent een werkwijze in drie fasen:

Fase 1: verkennende fase

- Inhoud: verkenning van doelen, opgaven, kwesties en ambities voor de betreffende railcorridor. Stakeholders kiezen hun top 3 aan urgente opgaven of kwesties, waaruit zo'n 5 acties of ambities volgen;
- Proces: enkele bilaterale gesprekken met relevante partijen rond de railcorridor: 'ophalen' van ideeën en agenda's;

- Afronding: **1° Brede Dialoog** van de corridordialoog: probleemstellend, urgente kwesties, gedeelde prioriteiten, verkennen van kansen.

Fase 2: verdiepingsfase

- Inhoud: urgente kwesties uit de 1° Brede Dialoog uitwerken tot kansrijke oplossingsrichting(en) of ontwikkelscenario's;
- Proces: uitwerken van een gezamenlijk aanpak voor strategie en samenwerking; waar kunnen partijen elkaar versterken?

Fase 3: ontwikkelingsfase

- Inhoud: gezamenlijk inzicht krijgen in kansrijke oplossingsrichtingen, met concrete acties voor de eerste vervolgstappen;
- Proces: formuleren van een gezamenlijke strategie met heldere rollen, taken en verantwoordelijkheden van partijen;
- Afronding: **2° Brede Dialoog** van de corridordialoog: oplossingsgericht, uitnodigen tot afspraken, met bestuurlijke inzet.

Voor het organiseren van de corridordialoog bouwen we nadrukkelijk voort op de reeds aanwezige kennis, ervaringen en samenwerkingen. Via een inhoudelijke lijn met partijen en een bestuurlijke lijn met overheden is draagvlak bij belanghebbenden gecreëerd en zijn de gemaakte stappen gezamenlijk bestendig.

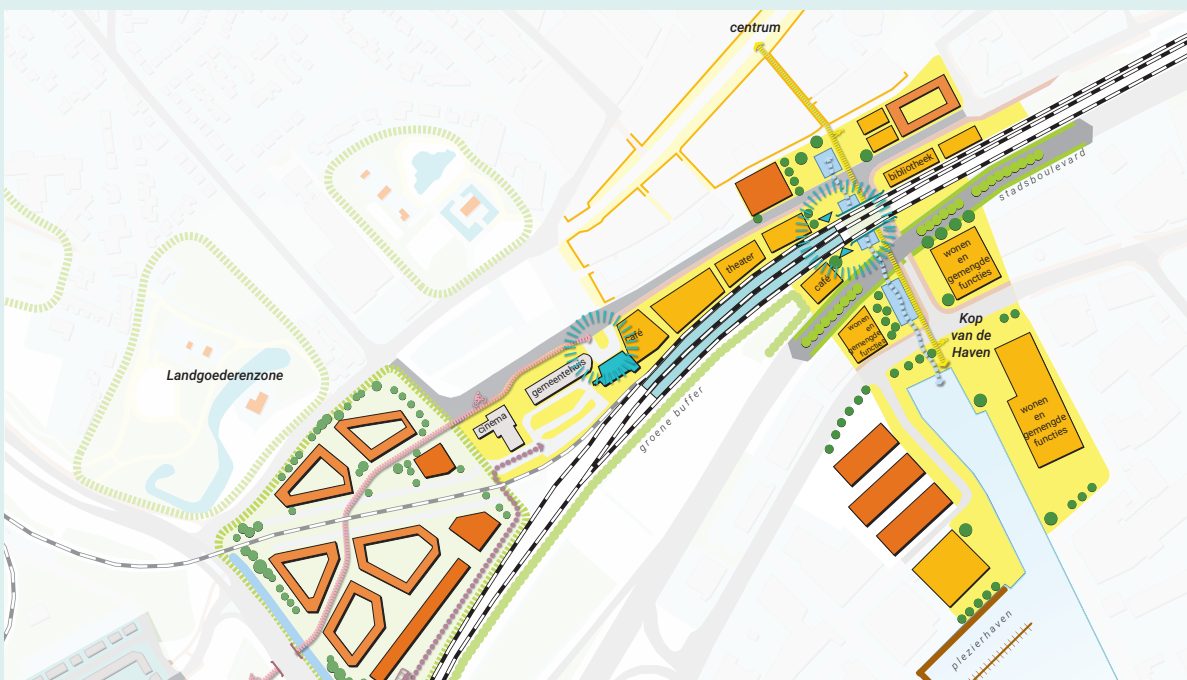

ONTWERPEND ONDERZOEK

Als nadere verkenning op de geformuleerde ambities uit de 1^e Brede Dialoog kan een ontwerpatelier helpen om opgaven te verbinden en te werken aan nieuwe perspectieven voor de lange termijn. Hamvraag: wat is het knooppunt nu en wat zou het straks kunnen zijn?

Deelnemers schetsen samen gewenste interventies in de kaart en presenteren deze aan elkaar.

Indicatief perspectief voor de lange termijn >30 jaar voor stationsgebied Beverwijk

Wat levert het op?

Nieuwe perspectieven voor uw stationsgebied

De corridordialoog leidt tot concrete resultaten, zowel op lokaal niveau voor uw eigen stationsgebied als op het regionale niveau van de corridor als geheel. De belangrijkste opbrengst is het bijeen brengen van allerlei publieke, private en maatschappelijke partijen, het delen van kennis, inzichten en ervaringen en het stimuleren van de alliantievorming tussen deze partijen op concrete opgaven. De ongebruikelijke samenstelling van partijen leidt naast begrip voor elkaars belangen geregeld tot vernieuwende samenwerkingen en oplossingsrichtingen. Samen werken aan de ontwikkeling van het knooppunt of de corridor.

Concreet actieprogramma voor uw stationsgebied

De corridordialoog is géén beleids-perspectief, maar begint met de vragen en behoeften van regionale en lokale partijen in de afzonderlijke stationsgebieden. Hun kwesties en ambities zijn de basis voor een concreet pakket van maatregelen, zowel op de korte als lange termijn. Op korte termijn gaat het om gerichte inrichtingsmaatregelen als veiligheid en bewegwijzering om de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving te verbeteren. Op lange termijn gaat het om investeringsprojecten die uitdrukking geven aan een gedeeld ontwikkelingsperspectief. Beiden worden vastgelegd in een concreet Actieprogramma als basis voor investeringen.

Een breed gedeelde regionale strategie

Op basis van de lokale ontwikkel-perspectieven leidt de corridordialoog tot een breed gedeelde regionale strategie voor OV-knooppunten in een corridor. De

regionale strategie is een samenhangend, wervend perspectief. Het schetst de gedeelde doelen en prioriteiten en een gezamenlijke aanpak met concrete acties. Dat kan gaan over de corridor als geheel, over specifieke mobiliteits-, duurzaamheids- en stedelijke vraagstukken, alsmede over delen van de corridor, waarvoor een gebiedsgerichte aanpak nodig is.

Samenwerking verzilveren in een Alliantie Pact!

De resultaten van de corridordialoog kunnen aanleiding zijn voor partijen om nadere afspraken te maken over verdere samenwerking en uitvoering, afhankelijk van wensen, kansen en bereidheid. Dit kan leiden tot een beknopt 'Alliantie Pact' (1 à 2 A4'tjes) waarin onderlinge bestuurlijke afspraken over samenwerking en uitvoering worden vastgelegd, zo mogelijk met steun van partijen buiten de overheid. In combinatie met het Actieprogramma geeft het partijen houvast en duidelijkheid over bijdragen aan de toekomstige ontwikkeling van de betreffende corridor. De provincie kan dit Alliantie Pact met het Actieprogramma monitoren en hierop regie voeren.

In z'n meest minimale vorm leidt de corridordialoog tot een scherpe analyse van de problematiek – een röntgenfoto – met aanbevelingen voor toekomstige knooppuntontwikkeling.

ALLIANTIEPACT

Op basis van de Brede Dialoog, met de verdiepende schouwen en ateliers, zijn alle partijen in staat om intentionele afspraken te maken over gedeelde ambities en hun bijdrage aan het pakket maatregelen op korte en lange termijn voor de stationsgebieden en de corridor als geheel, vastgelegd in het Actieprogramma.

Trotse bestuurders met het Alliantiepakket voor de Kennemerlijn op 25 september 2017

Korte termijn maatregelen

- ▶ Intensiever beheer en onderhoud van versleten banken, slecht bijgehouden groen en afval op straat
- ▶ Vernieuw aanwezige bewegwijzering op stationsplein en voeg bewegwijzering toe van station naar omgeving en andersom
- ▶ Ontwikkel integrale inrichtingsvisie voor de gehele stationsomgeving
- ▶ Onderzoek haalbaarheid shuttlebus en andere mobiliteitsdiensten naar bedrijventerrein Trompet
- ▶ Zet in op handhaving en uitbreiding van parkeren; fiets en auto. Aan beide zijden van het spoor

Lange termijn maatregelen

- ▶ Realiseer een nieuw stationsgebouw met kleinschalige voorzieningen in de plint en een aantrekkelijk groen stationsplein
- ▶ Benut het stationsgebied voor invulling van de verdichtingsopgave met wonen. Verplaats de Lidl en het tankstation uit het gebied
- ▶ Onderzoek mogelijkheid voor een betere busverbinding tussen het station en het centrum als aanvulling op het huidige netwerk
- ▶ Ontwikkel een shuttledienst die vervoer naar kastelen Assumburg en Marquette en bedrijventerreinen mogelijk maakt
- ▶ Zet in op een betere oost-westverbinding voor wandelen en fietsen, en aantakking op het regionale fietsnetwerk richting Beverwijk en bedrijventerrein Trompet

Profiel

Heemskerk is een typische woonhalte

Indicatief perspectief lange termijn >2030

Specifiek pakket aan maatregelen voor ieder stationsgebied, voor de korte en lange termijn

Wat zijn de lessen?

10 handreikingen voor alliantievorming

1

Start van onderop: belangen centraal

Werk vanuit belangen en opgaven en niet vanuit beleid. Begin met belanghebbenden van grond, vastgoed en bevoegdheden in een gebied. Stel hun ambities centraal.

2

Partijen van 'vlees en bloed'

Samen werken begint tussen mensen en niet met organisaties. Ooit een organisatie een hand gegeven? Zoek in de dialoog naar de mens achter de functionaris. Daarmee begint alliantievorming.

3

Vraaggericht werken

Breng vooraf geen plan, visie of bedacht voorstel in. Ga aan de slag met datgene wat partijen zelf belangrijk en urgent vinden. Werk vanuit gedeelde kwesties.

4

Veilige omgeving

Zorg voor een veilige omgeving: er worden in het gesprek geen formele besluiten genomen. Zonder hypotheek kan er meer gezegd en gedaan worden.

5

Geen freeriders of tweede bühne

Iedereen met een concreet belang kan deelnemer zijn aan het gesprek. Geen toehoorders of meepraters. Iedereen doet actief mee vanuit de eigen ambities.

6

Mandaat voor meedoen

Niemand is vertegenwoordiger. Iedereen neemt namens zichzelf deel aan het gesprek maar is in staat (mede)verantwoordelijkheid te nemen voor maatregelen. Dat vergt een goede 'voeling' met de thuisbasis.

7

Praktisch en resultaatgericht

Veel is niet haalbaar, maar wat kan er wél? Wees praktisch en gericht op concrete maatregelen vanuit een ondernemende houding. Kleine dingen tellen en kunnen als katalysator leiden tot grote resultaten.

8

Afspraken consolideren

Wees duidelijk: het gesprek is vrijwillig maar niet vrijblijvend. Durf concrete afspraken te maken over voorgestelde maatregelen en benoem partijen en rollen hierbij. Acties maken immers het verschil.

9

Goede doorwerking naar formele besluitvorming

Betrek bestuurders vanaf het begin van het proces voor draagvlak en commitment. Zorg ervoor dat de afgesproken uitvoeringsmaatregelen tijdig worden vastgelegd in (lopende) besluitvormingsprocessen. Maak gebruik van meekoppelkansen in formeel beleid op elke schaal.

10

Onafhankelijke gastheer

Zorg voor een onafhankelijke gastheer die geen belang heeft bij een specifieke inhoudelijke uitkomst. De gastheer creëert een omgeving waarin de dialoog gedijt.

Deze brochure gaat over het instrument 'corridordialoog'.

Dit instrument is bedoeld om op het niveau van afzonderlijke railcorridors een brede regionale dialoog te organiseren met een breed spectrum van betrokken overheden, infrabeheerders, vervoerders, marktpartijen, grote instellingen, bedrijven, culturele en natuurorganisaties en groepen particulieren. Dit instrument corridordialoog wordt verder ontwikkeld in het kader van het provinciale programma OV-knooppunten.

De corridordialoog is uitgevoerd voor de (regionale) ontwikkeling van de 8 stationsgebieden van de Kennemercorridor tussen Haarlem en Uitgeest, als coproductie van zes gemeenten en provincie Noord-Holland, in samenwerking met NS en ProRail. Het instrument is ontwikkeld door UUM | Unlimited Urban Management op basis van ervaringen met Alliantiegesprekken voor diverse stationsgebieden; Gouda, Den Haag Laan van NOI, Delft Zuid, Dordrecht, Alphen a/d Rijn, Rijswijk, Rotterdam Alexander, Leiden en Bunnik.

Nadere informatie

Programma OV-knooppunten
Provincie Noord-Holland
Telefoon: 023 - 514 3236
Email: OVknooppunten@noord-holland.nl
Website: www.noord-holland.nl/ovk

Colofon

Productie door:
UUM | Unlimited Urban Management
www.uum.nl

Tekst: Edwin van Uum [UUM]
en Provincie Noord-Holland
Beelden: UUM
Foto's: UUM en Mathijs Wessing
Lay-out: Jana van Hummel [UUM]

UUM